

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Beslutande
Viceletråd
Harry Jansson

Föredragande
T.f. rättsakkunnig
Rasmus Lindqvist

Justerat
Omedelbart

.....

Nr 188

Inrikesministeriets begäran om utlåtande om utkast till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av medborgarskapslagen.

ÅLR 2021/8942

794 Rk1a

Beslut

Landskapsregeringen beslöt avge utlåtande enligt **bilaga**.

Hänvisning
VN/6060/2021-SM-3

Inrikesministeriet

Kontaktperson
Rasmus Lindqvist,
rasmus.lindqvist@regeringen.ax

kirjaamo.sm@govsec.fi
maahanmuutto-osasto.sm@govsec.fi

Ärende

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av medborgarskapslagen

Bakgrund

Inrikesministeriet har berett ett utkast till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av medborgarskapslagen. Ministeriet begär nu ett utlåtande av landskapsregeringen rörande en promemoria som har sammanställts av de delar av utkastet som gäller Åland. Landskapsregeringen har tidigare lämnat ett utlåtande i ärendet gällande en förstudie om behoven av att ändra bestämmelserna i medborgarskapslagen (ÅLR 2020/5161, 380 Rk1a).

I regeringspropositionen föreslås det i huvudsak lagstiftningstekniska ändringar i medborgarskapslagen. Definitionerna av barn och statslösa i lagen uppdateras. Förvärv av medborgarskap för barn ska ändras så att ett barn vid födseln alltid förvärvar finskt medborgarskap av sin finska förälder direkt med stöd av lag. Också barn som adopteras av finska medborgare ska alltid förvärva medborgarskap direkt med stöd av lag. Det föreslås att bestämmelserna om utredd identitet, som är en förutsättning för förvärv av medborgarskap, preciseras. Bestämmelserna om beräkningen av den boendetid som krävs för medborgarskap ska förtydligas bland annat genom enklare bestämmelser om de utlandsresor som tillåts under boendetiden. Bestämmelserna om visande av språkkunskaper föreslås bli preciserade. Dessutom ska i lagen göras andra ändringar av mer teknisk natur som beror bland annat på ändringar i den allmänna lagstiftningen.

Det som specifikt berör Åland i den föreslagna propositionen är en ändring gällande hur språkkunskapsvillkoret för medborgarskap kan visas. Enligt 13 § 1 mom. 6 punkten medborgarskapslagen (FFS 359/2003) ska den som ansöker om finskt medborgarskap ha nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda finska eller svenska eller i stället ha motsvarande kunskaper i finskt eller finlandssvenskt teckenspråk. I 17 § medborgarskapslagen finns en förteckning om hur språkkunskaper kan påvisas. Syftet med

förteckningen är att den ska vara uttömmande för att underlätta handläggningen av ansökningar om medborgarskap.

Enligt 17 § 6 punkten medborgarskapslagen kan språkkunskaperna visas genom en yrkesinriktad grundexamen på finska eller svenska. Enligt 17 § 7 punkten medborgarskapslagen kan språkkunskaperna visas genom en yrkesexamen eller specialyrkesexamen som avlagts på finska eller svenska. Punkterna innehåller hänvisningar till lagen om yrkesutbildning (FFS 630/1998) och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (FFS 631/1998). Dessa lagar har senare upphävts och ersatts med lagen om yrkesutbildning (FFS 531/2017).

Ett problem med förteckningen i 17 § medborgarskapslagen, som avses vara uttömmande, är att yrkesexamen eller yrkesutbildning som avlagts på Åland inte beaktas. I 17 § 6 och 7 punkten hänvisas till rikets lagstiftning om yrkesutbildning. Ordalydelsen i den gällande lagen omfattar således inte yrkesutbildning på Åland som det föreskrivs om i landskapslagen (2011:13) om gymnasieutbildning.

I 17 § 3 och 4 punkten medborgarskapslagen nämns den grundläggande utbildningens och gymnasiets lärokurser utan laghänvisningar, bestämmelserna omfattar alltså också lärokurser som avlagts på Åland. I 17 § 5 och 8 punkten nämns om studentexamen och högskoleutbildning. Enligt 27 § 3 punkten självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om statsmyndigheternas organisation och verksamhet. Enligt självstyrelselagens detaljmotivering omfattar bestämmelsen bland annat lagstiftning om kunskapskrav för viss av staten godkänd kompetens (RP 73/1990 rd, s. 74). Genom överenskommelseförordning har fastställts att studentexamen och högskoleexamen som avläggs på Åland likställs med motsvarande examina i riket om dessa har ordnats på det sätt som krävs i riket.¹ I fråga om studentexamen och högskoleamina behövs det således inte heller i fortsättningen någon hänvisning till åländsk lagstiftning.

Behörighetsfördelning

Enligt 27 § 26 punkten självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet rörande medborgarskap. Enligt 18 § 14 punkten självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet bland annat rörande undervisning och läroavtal.

Ställningstagande

Inledningsvis konstateras att landskapsregeringen endast erhållit en kortare promemoria på svenska av de delar i utkastet till proposition som berör Åland. Landskapsregeringen kan

¹ Se Republikens presidents förordning om studentexamen i landskapet Åland (FSS 433/2006) och Republikens presidents förordning om yrkeshögskoleamina avlagda i landskapet Åland (FFS 548/2005).

följaktligen endast ta ställning till innehållet i promemorian och inte till utkastet till proposition i sin helhet.

I förstudien som landskapsregeringen tidigare gav ett utlåtande om (ÅLR 2020/5161, 380 Rk1a) föreslogs två alternativ för att inkludera åländsk yrkesutbildning i förteckningen i 17 § medborgarskapslagen. Det föreslogs att antingen skulle hänvisningen till den specifika rikslagstiftningen strykas så att åländsk yrkesutbildning inkluderas eller så skulle också den åländska gymnasielagen nämnas specifikt. Landskapsregeringen ansåg i sitt tidigare utlåtande att en lösning där det i medborgarskapslagen även hänvisas till landskapslagen om gymnasieutbildning är att föredra. Liknande hänvisningar har införts i annan rikslagstiftning redan tidigare.

Landskapsregeringen ställer sig positiv till att det enligt utkastet till proposition nu föreslås att en hänvisning till landskapslagen om gymnasieutbildning tas in i medborgarskapslagen. Landskapsregeringen delar beredningens slutsats att det i medborgarskapslagen är angeläget att åländsk utbildning likställs med utbildning erhållen i riket.

Vicelantråd

Harry Jansson

T.f. Rättssakkunnig

Rasmus Lindqvist